

Z výšeuvedených dôvodov a z dôvodov iných /ako ku príkladu kto bude disponovať s tak. zv. závodným kapitálom takých tovární, ktoré sú buď komanditné spoločnosti alebo akciové spoločnosti a poukazovacie právo prináležalo práve vykázanému spolumajiteľovi židov, peňažné ústavy, ktorých vedúcimi sú práve židia, by museli zaniknúť, ako tieto ústavy zlikvidovať, chrániť záujmy kresťanských vkladateľov atď. atď./ činiť tunajší úrad zdvorilí a súrny dotaz, či má byť vykázanie židov do ich domovských obcí vzdor tomu prevedené, alebo či má byť od prevedenia tohoto nariadenia - vzhľadom na vážne a odôvodnené obavy - upustené.

Tunajší úrad je toho názoru, že takéto opatrenie by mohlo byť síce prevedené ale len postupne a veľmi obozretne tak, aby na miesto vykázaného žida, majiteľa spomenutých podnikov, bola dosadená nejaká zodpovedná správa alebo spoľahlivý jednotlivец, ktorý by podnik viedol ďalej tak, aby tým neutrpelo újmy ani verejné zásobovanie ani štátne národohospodárstvo, alebo iné verejné záujmy /otázka zamestnanecká, št. dane, obecné a okresné prirážky atď. atď./.

Pri vyberaní takýchto osôb by bolo treba veľmi obozretne pokračovať a vedením týchto podnikov poveriť len také osoby, ktoré poskytujú úplnú záruku a majú všetky predpoklady pre vedenie takýchto podnikov /obchodný zmysel, odborné znalosti, naprostá spoľahlivosť atď. atď./.

V Novom Meste n/Váhom, dňa 6. 11. 1938.

okr. náčelník.
nečitateľný podpis¹⁰⁵

ŠOKA Trenčín, fond Okresný úrad Nové Mesto nad Váhom, kartón 112, 20/39 prez.

Dokument 156

Hlásenie Okresného úradu v Novom Meste nad Váhom Prezidiu krajinského úradu v Bratislave z 15. 2. 1939 o priebehu deportácií. V správe sú údaje o deportovaní 76 Židov (vrátane československých štátnych príslušníkov) a údaje o tábore vo Veľkom Kýre.

Okresný úrad v Novom Meste n/Váhom.

Číslo: 3127/38 prez.

Predmet: Židovská otázka na Slovensku. Zpráva.

K j. č. 77.581/1938 prez.

¹⁰⁵ Pod dokumentom je prezentát Prezidium krajinského úradu s číslom 70423 a dátum 9.11.1938. Ako aj pečiatka Vybavené na osobitnom háрку.

Prezídium krajinského úradu v Bratislave.

K horeuvedenému výnosu podávam nasledovnú zprávu:

Na základe telefonického príkazu zo dňa 5. XI. 1938 bolo 76 židov vyvezených na územie, ktoré bolo odstúpené cudzej moci /Maďarsko/. Veľká čiastka týchto židov čl. príslušníkov vrátila sa behom týždňa do okresu Nové Mesto n./Váhom, kde sa podľa príslušnosti zdržujú.

Na základe telefonogramu, zaslaného okresným úradom v Nitre dňa 14. XII. 1938, číslo: 3009/38 prez. bol Anton Ammer, hl. kanc. oficiant vyslaný k prevzatiu židov z maďarského internačného tábora v obci Veľký Kýr, vyhostených z územia okresu novomestského dňa 4. XI. 1938.

Menovaný po príchode hlásil, že neprevzal nikoho z tunajších židov, nakoľko Alfréd Kohn, obchodný zástupca-rakúsky št. občan bol v decembri 1938 prevzatý okresným úradom v Topoľčanoch. Alojz Frankenstein a Abraham Hauzer z koncentračného tábora v Nových Zámkoch alebo snád' v Košiciach v dňoch 20.-21. XII. 1938 na demarkačnú čiaru vo Veľkom Kýre k prevzatiu dodaní neboli a ostatní vyhostení ešte pred obsadením miesta cudzou mocou toto opustili a vrátili sa do svojich bydlísk a pôsobísk.

Z horeuvedených dôvodov nebolo treba urobiť opatrenia v zmysle 4 odst. horecítovaného výnosu.

V Novom Meste n./Váhom, dňa 15. II. 1939.

okr. náčelník
(nečitateľný podpis)

ŠOKA Trenčín, fond Okresný úrad Nové Mesto nad Váhom, kartón 112, 20/39 prez.

Dokument 157

List židovskej náboženskej obce z Nového Mesta nad Váhom Okresnému úradu v Novom Meste nad Váhom z 21. 12. 1938, že sa vrátili všetci deportovaní Židia.

Status-quo-ante židovská materská náboženská obec Nové Mesto nad Váhom. Č. 229/1938. Nové Mesto n./Váh. dňa 21. decembra 1938.

Titl. Okresný úrad. Tu.

Židovská náboženská obec prehlasuje, že po prezretí sozmanu osôb židovského náboženstva, ktoré boli dňa 5. nov. 1938 v noci vyvezení autami z okresu Nové Mesto n./Váhom smerom na Senec k maďarským hraniciam, nenachádzajú s v tomto sozname osoby, ktorí by sa už neboli vrátili do svojich bytov, poľažne obcí.